

- » Intervju: Magnus Stadig
- » CPIM en språngbräda för karriären
- » Bara hälften av byggavfallet återvinns
- » Krönika: Jenny Bäckstrand

STADIG TALARE PÅ PLAN-KONFERENSEN I VÄSTERÅS

Icas logistikdirektör Magnus Stadig är en av huvudtalarna på vårens Plan-konferens, som hålls den 20–21 april på Steam Hotel i Icas hemstad Västerås. Ica har stora logistikplaner, både på lager- och automations-sidan och i transportledet, där man siktar på fossilfrihet till 2030.

Ica har mycket på gång, inte minst inom e-handeln. I Brunna bygger bolaget sitt första helautomatiserade e-handelslager tillsammans med Ocado, som ska tas i drift 2021. Ica Fastigheter har också köpt en stor golfbana intill Brunna-tomten.

»» **Det behövs ta beslut som stimulerar marknaden för gasbilar och biogastillverkning**

– Vi bygger för expansion i Brunna, och planerar inte att lämna någon av våra andra sajter. Exakt vad vi planerar på golfbanan kommer vi att komma tillbaka till, säger Magnus Stadig.

Ettillgången oroar

Även på transportsidan händer mycket. 2030 ska alla Icas vägtransporter i den svenska verksamheten vara fossilfria, i storstadsområdena redan 2025. Det gäller även leverantörernas intransporter till Icas lager. Det kommer att kräva en hård satsning på ny teknik och en mix av lösningar.

– Vi utesluter inga tekniker. Om vi ska lyckas så måste vi få till en bred satsning på biogas, men också hitta nya, hållbara råvaror för biodiesel, antingen certifierad palmolja eller gärna svenska råvaror som till exempel tallolja, säger Magnus Stadig.

För att få till mer gasdrift krävs politiska kraft-

tag, betonar han.

– Det behövs ta beslut som stimulerar marknaden för gasbilar och biogastillverkning. Vi är en stor transportköpare så jag tror att vi kan vara med och påverka spelreglerna för hållbara transporter.

Eldrift är också en möjlig lösning, men kapacitetsbristen oroar.

– Även utan elfordon så har vi ett ansträngt elläge i städerna, och driften av automatiserad logistik kräver ju också el. För att klara expansion och övergång till elfordon krävs investeringar i elnätet. Det är ett allvarligt läge.

Transporter i egen regi

Efter 15 års uppehåll testar Ica nu också transporter i egen regi. Från central-lagret i Västerås ska 75 butiker att servas med ett 15-tal bilar och Ica-anställda chaufförer. Enligt Magnus Stadig är chaufförsbristen en viktig orsak, liksom att säkra kundmötet, men också möjligheten att driva utvecklingen mot miljöanpassade fordon mer offensivt. I ett första steg handlar det om tio bilar som drivs med flytande biogas, LBG.

– Vi behöver ha mer kontroll över vår distribution, jag tror att det här är rätt väg att gå.

Magnus Stadig är också klar som keynote-talare på vårens Plan-konferens i Västerås i april. Det var just i Västerås som Ica-rörelsen grundades 1917 av Hakon Swenson. Idag har Ica omkring 1 400 anställda i Västerås med kontor och lager. Lagret är distributionsenhet för Mälardalen och nationellt centrallager för specialvaror/non food, och ett av konferensens studiebesök går hit.

– Jag ska tala om hur vi utvecklar vår logistik i en snabbväxande bransch, med krav på hög effektivitet och kvalitet. De som besöker vårt lager kommer att få se ett av Sveriges största lager sett till vilka volymer som passerar genom det.

FOTO: ICA

– Även utan elfordon så kommer det bli ett ansträngt elläge i städerna, tror Magnus Stadig.

Namn: Magnus Stadig

Gör: Logistikdirektör på Ica Sverige

Aktuell med: Keynote på Plankonferensen 2020, den 20-21 april i Västerås.

Ålder: 48

Bor: Göteborg

Bakgrund: Agronom i grunden och har tidigare bl a jobbat med utvecklingsfrågor i livsmedelsindustrin. Firar snart 17 år på Ica.

Fritid: Familj, segling och skogsbruk

CPIM EN SPRÅNGBRÄDA FÖR KARRIÄREN

För den som söker en internationell karriär inom SCM, eller bara vill ha en kvalitetsstämpel i CV:t är en CPIM-certifiering ett klokt karriärssteg. Två som tagit steget är Björn Hultgren och Michael Holm på IFS.

APICS är det världsledande organet för certifieringar inom produktionslogistik. Som APICS officiella samarbetspartner i Sverige sedan över 20 år är Plan ensamma om att erbjuda certifieringen CPIM – Certified in Production and Inventory Management.

Sedan hösten 2017 är kursupplägget för CPIM omgjort till två delkurser – från tidigare fem. Även kursmaterialet är omarbetat, digitaliserat och betydligt mer omfattande än tidigare.

– Plan har tidigare gett CPIM-utbildningen på svenska, nu hålls den fullt ut på engelska. Det har blivit färre lärarledda lektioner och mer självstudier. Plans lärare finns istället tillgängliga som bollplank för att stötta, och för den vetgirige finns det betydligt mer studiematerial tillgängligt nu, berättar Pär Bergstedt, utbildningsansvarig på Plan.

Viktig kvalitetsstämpel

Björn Hultgren och Michael Holm fick sina CPIM-diplom i februari 2018. De var då bland de första i Sverige att CPIM-certifiera sig enligt det nya kursupplägget.

– Vi gick den första delen av CPIM enligt det gamla kursupplägget, men den andra delen var enligt det nya upplägget med en delkurs istället för fyra, berättar Björn Hultgren på en fikapaus under Plans F&T-konferens i Linköping.

Han och kollegan Michael Holm, bägge applikationskonsulter på affärssystemleverantören IFS, blev uppmuntrade av sin arbetsgivare att gå utbildningen.

– Att IFS har anställda som är CPIM-certifierade ger trovärdighet både när vi utvecklar IFS affärssystem och när vi ska hjälpa andra

Michael Holm och Björn Hultgren på IFS är glada att ha klarat den nya CPIM-certifieringen som Plan erbjuder sedan 2017.

kunder med deras verksamhetsutveckling.

Krävande studier

Både Björn Hultgren och Michael Holm upplevde den andra delen av utbildningen som mer krävande än den första.

– Vi fick utbildningen betald av IFS och ledigt under kursdagarna, men studierna fick vi sköta utanför arbetstid. Den andra delen var tuff, jag satt flera kvällar och lade säkert minst två timmar per dag på studier hemma under jul- och nyårshelgen innan slutprovet i januari 2018. Totalt blev det säkert minst 40 timmar egenstudier, berättar Michael Holm.

Björn Hultgren lade något mindre tid på studier, men tycker även han att utbildningen

var krävande.

– Det är svårt att hitta tiden hemma, särskilt när man har småbarn. Men det var skönt att klara certifieringen, både för oss och för vårt företag är det ju en väldigt bra kvalitetsstämpel att ha. Sen har man nytta av kunskaperna, systemen vi utvecklar på IFS ska ju styra de här processerna, då är det bra att man förstär terminologin och tankesätten.

Pär Bergstedt på Plan håller med om att CPIM är en tuff utbildning.

– Kursen är ingenting för den bekväme, utan kräver självdisciplin och ett stort mått engagemang. Men vill man nå en internationell karriär i produktionsindustrin är CPIM en fantastisk språngbräda.

Plan är kompetensnätverket för alla som arbetar med logistik, supply chain och lean. Besök oss på www.plan.se Telefon: 08-24 12 90. E-post: info@plan.se

BARA HÄLFTEN AV BYGGAVFALLET ÅTERVINNS

9,8 miljoner ton avfall årligen – det är vad byggindustrin producerar. På Plans Forsknings- och tillämpningskonferens i Linköping presenterade Linea Kjellsdotter Ivert på VTI slutsatser från ett projekt om hur insamling av byggavfall kan bli effektivare.

Bara drygt 50 procent av de 9,8 miljoner ton avfall som byggindustrin genererar årligen återvinns. Men hur ska återvinningen ökas? Projektet "Effektivare insamling av byggavfall", ett samarbete mellan VTI, LiU, Chalmers, NCC och Ragn-Sells, har tittat på 22 byggprojekt hos NCC där Ragn-Sells varit avfallsentreprenör. Idag fungerar det så, att det som inte sorteras på byggarbetsplatsen – det materialåtervinns inte heller i någon högre grad. – Fördelarna med att sortera vid källan är att kvaliteten på materialet anses öka. Rent ekonomiskt tjänar man på det i jämförelse med att sortera senare i värdekedjan, eftersom det verkar kräva en mindre arbetsinsats, sa VTI-forskaren Linea Kjellsdotter Ivert, på Plans F&T-konferens i oktober. – Samtidigt är det ofta platsbrist på byggprojekten och en ökad sortering kräver större utrymme. Ur ett rent logistikperspektiv kan det finnas fördelar med att transportera bort avfallet, och sedan sortera det centralt.

22 undersökta projekt

I projekten undersöktes hur mycket som sorterats ut av olika materialtyper, som t ex brännbart och inerta material. Dessutom undersöktes fyllnadsgrad för varje material och fordonstyp samt sambandet mellan sorteringsgrad och fyllnadsgrad, och behandlingskostnaden för att sortera på byggsplatsen, respektive att inte sortera.

– Generellt låg sorteringsgraden på strax under 50 procent, så det är värt att se hur vi genom produktionsplanering, samverkan och olika tekniska lösningar kan öka sorteringsgraden.

Intressant att notera var att de sorterade materialkategorierna i snitt hade en högre fyllnadsgrad än de blandade.

– Det fanns inget tydligt samband mellan sorteringsgrad och fyllnadsgrad på projektnivå, men för samtliga projekt såg vi en bättre fyllnadsgrad för de sorterade materialerna.

Bäst minimera spillet

Om det lönar sig att sortera på byggsplatsen eller inte – beror på omständigheterna.

– För en viss typ av plast kunde du t ex tjäna 200 kronor på att sortera, men betala 400 kronor för att hyra en container för att kunna göra det, så då var det inte var värt det.

Att sortera på plats minskar behandlings-

Linea Kjellsdotter Ivert.

kostnaden, men ökar i sin tur hanteringskostnaden. Transportkostnaden i sin tur är ganska konstant, oavsett om man sorterat eller inte.

–Det är ju lite fel att prata om att spara pengar, för egentligen betalar man ju för materialet två gånger; först när det köps in, och sen för hanteringen av det man inte använder. Det bästa vore ju om man skulle förhindra att det blir så mycket installationsspill till att börja med.

Plan Kalendarium Vintern 2019/2020

Plan-konferensen 2020, 20–21 april, Västerås

» Vårens stora höjdpunkt Plan-konferensen går av stapeln i april på the Steam Hotel i Västerås. Bland talarna finns bl a Icas logistikdirektör Magnus Stadig, Angela Hultberg, ansvarig för hållbar mobilitet på Ikea och Amazon-kännaren Christopher Roser, professor vid universitetet i Karlsruhe. Bland studiebesöken finns pärlor som Robotdalen, ABB Robotics, Svenska Retursystems och Icas anläggningar i Västerås, och H&Ms nordeuropeiska centrallager i Eskilstuna. Se programmet och säkra din plats på <https://plan.se/plan-konferensen-2020/>

Kurser & utbildningar

» Produktionslogistik Grunder 21-22/1 och 4-5/2, Stockholm
CSCP – Certified Supply Chain Professional 7-19/3 + 5-7/5 2020, Göteborg
CPIM-programmet, (Certified in Production and Inventory Management)

Övriga utbildningar som Plan erbjuder 2020:

» CPIM del 1 & 2
CLTD, Certified in Logistics, Transportation and Distribution
Produktionslogistik Intro
Lagerstyrning
Sälj- & verksamhetsplanering – S&OP

Master Meetings

» Toyota Transformation, 19 mars, Mjölby
» Green to Gold, 2 april, Stockholm

Nätverksträff om digital logistik

» Plan region Syd och Logtrade bjuder in till nätverksträff om Digital Logistik den 3 december kl 13-17 på World Trade Center i Malmö. Kostnadsfritt för Plans medlemmar.

Psst!

Information om aktuella utbildningar, möten och nätverksträffar uppdateras löpande på plan.se

KRÖNIKA:

BILLIGA INKÖP – EN DYRKÖPT LÄXA

ATT SOM INGENJÖR forska om inköp kan vara frustrerande, av många skäl. Först och främst då en ”lyckad upphandling” oftast bedöms utifrån styckpris, utan hänsyn till total kostnad, leveranstider, miljöpåverkan av transporter, om det som köps in med lätthet kan användas i produktion eller ens förmågan att uppfylla kundkrav.

Det mantra som inköparna itutas är att ”varje sparad inköpskrona är en vinstkrona” – men är det verkligen så?

Ta till exempel den senaste upphandlingen av landstingen ”Femklövers” varuförsörjning – ett avtal som Apotekstjänst vann eftersom deras anbud var 14 miljoner lägre per år än den tidigare leverantören. De flesta har nog hört talas om den materialkris som sedan drabbade region Uppsala, Västmanland, Örebro, Dalarna och Sörmland efter bytet till Apotekstjänst den 1 oktober. Företaget har inte kunnat leverera det sjukvårdsmaterial som sjukhusen behöver, vilket orsakat kaos i de drabbade regionerna med ett hundratal inställda operationer som följd. Visst, många sparade inköpskronor, men till vilket pris?

Denna upphandling följde Lagen om offentlig upphandling (LoU) som har tillkommit för att undvika att skattemedel slösas, vilket i sig är en fin tanke – men, vad säger då lagen?

LoUs 16 kapitel, paragraf 1 som handlar om Utvärdering av anbud och tilldelning av kontrakt säger följande: ”En upphandlande myndighet ska tilldela den leverantör ett kontrakt vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för myndigheten”. Vilket anbud som är det ekonomiskt mest

»» Det mantra som inköparna itutas är att varje sparad inköpskrona är en vinstkrona – men är det verkligen så?

fördelaktiga ska utvärderas på någon av följande tre grunder: 1: Bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, 2: Kostnad, eller 3: Pris.

Att välja leverantör baserat på pris, kostnad eller pris är något jag brukar raljera om när jag undervisar i inköp. Det är faktiskt helt befängt. För att vara rättvis klargör lagen i senare paragrafer att myndigheter får (men inte måste) utvärdera anbud utifrån livscykelkostnader och att myndigheten ska förkasta anbud om en leverantör lämnat ett onormalt lågt anbud. Men om den senare paragrafen inte ens aktiveras när en ny aktör lämnar ett anbud som ligger 23 procent under konkurrentens – när appliceras den då?

Mitt förslag är att all upphandling borde ta lärdom från grundläggande kunskap inom produktionsstrategier – där valet av leverantör görs i två steg. Det första är att definiera en eller flera ”Orderkvalifikationer” – alltså kriterier som måste uppfyllas för att en leverantör ska kunna övervägas. I fallet ovan hade lämpliga orderkvalifikationer varit material-

Dags att höja kompetensen?

Plan erbjuder ett stort utbud internutbildningar inom lagerstyrning, SCM, S&OP och produktionsstyrning. Kursutformning, datum och innehåll skräddarsys efter din organisations behov.

Kontakta Pär Bergstedt, utbildningsansvarig på Plan, på 0722-847 604 för mer info!

FOTO: JPH

Jenny Bäckstrand är forskare vid avdelningen för logistik och verksamhetsledning, Tekniska högskolan i Jönköping

tillgänglighet, leveransprecision och kvalitet. Då urskiljs de leverantörer som faktiskt kan leverera det som efterfrågas.

Det andra steget är att definiera en ”Ordervinnare” – de kriterium som ska användas för att fälla avgörandet om vilken leverantör som väljs. I detta steg är det helt okej att välja kostnad (men aldrig pris) som kriterium, eftersom vilken leverantör som än väljs kommer kunna uppfylla kraven.

Min önskan är också att inköp, istället för att mätas på ”sparad inköpskrona” kan ses om en strategisk funktion med stor potential att öka företags konkurrenskraft och myndigheters kostnadseffektivitet.

Så kanske är det dags att lämna mantrat ”Varje sparad inköpskrona är en vinstkrona” för ett annat välkänt uttryck: ”Man får vad man betalar för”.

Jenny Bäckstrand

Planetern produceras av Intelligent Logistik på uppdrag av Logistikföreningen Plan.

Redaktör: Hilda Hultén
hh@intelligentlogistik.se

Grafisk form: Michael Wall
info@michaelwall.se, www.michaelwall.se